

Hyvät apurahaurheilijat, Ura-säätiön hallitus ja muu juhlaväki

Lämpimästi tervetuloa Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiön opiskeluapurahojen jakotilaisuuteen tänne upealle, uudistetulle Olympiastadionille. Erityistä iloa tuottaa nähdä, että Olympiastadion on modernisoitu kunnioittaen vanhoja perinteitä.

Kuten aiemminkin meillä on varsinaisen apurahaseremonian lisäksi muutakin ohjelmaa ja päälle yhteinen kahvihetki.

Tänään apurahapäiväämme värittää erityisellä tavalla kiitollisuus ja kunnioitus – ja samalla myös suru ja haikeus.

Parin viime vuoden aikana moni Ura-säätiön kannalta merkittävä urheilujohtaja on siirtynyt taivaallisille urheilukentille:

Matti Ahde, Tapani Ilkka, Matti Saarinen, Kalevi Tuominen ja Jukka Uunila.

Jukka Uunila oli voimakas, aikaansaava ja monessa asiassa aikaansa edellä oleva urheilujohtaja. Hänellä oli tärkeä rooli myös Ura-säätiön perustamisessa vuonna 1972.

Kuulemani mukaan perustamisen alkusysäys -ilmaus tuen tarpeesta - tuli silloisilta urheilijoilta. Lisäksi yhtenä taustatekijänä oli suomalaisten hyvä menestys Münchenin olympiakisojen yleisurheilussa. Mutta tarvittiin vahvaa vaikuttamista, jotta sanat muuttuivat teoiksi.

Uunila kuvaillee Antti O Arposen kirjoittamassa kirjassa säätiön perustamista näin:

Luvun otsikko on ”Urheilijoille henkivakuutus”:

”Kalle Kaihari soitti syksyllä 1972 ja pyysi lounaalle. Hän oli huolestunut yleisurheilijoiden elämän turvaamisesta aktiiviuran jälkeen. Valmennusstipendijärjestelmä auttoi uran aikana, mutta entä sitten kun ura loppuu. Keskustelimme asiasta. Kaihari sanoi, että myös ”ukko” haluaa olla asiaa mukana asiaa kehittämässä.

”Ukko” oli tasavallan presidentti, Kaiharin hyvä ystävä. Palasimme asiaan pari viikkoa myöhemmin. Kaihari kertoi että ”Ukko” pitää asiaa hyvänä ja tärkeänä, mutta ei halua toimia vain yhden urheilumuodon (eli yleisurheilun) eteen. Aloimme kehitellä systeemiä joka kattaisi koko urheilun kirjon.”

Säätiö perustettiin Tamminiemessä syksyllä 1972. Paikalla olivat tasavallan presidentti Urho Kekkonen, kauppaneuvos Kalle Kaihari, pääjohtaja Olavi J. Mattila, toimitusjohtaja Jukka Uunila, j, olympiavoittaja Lasse Viren ja toimitusjohtaja Pekka Kare, joka toimi sihteerinä. (Pekka on edelleen säätiön hallituksen jäsen.)

Säätiön perustaminen oli merkittävä kannanotto urheilujohdolta urheilijoiden suuntaan. Urheilijat saivat ”henkivakuutuksen” uran jälkeiseen elämään.

Urheilujohtajien vastuullisuudesta puhutaan nykyään paljon. Uunila pohti tätä jo vuonna 1979 Kari A Nurmelan tekemässä teoksessa Jukka Uunila – urheilujohtaja:

”Huippu-urheilu on riskialtista hommaa – epäonnistumisen mahdollisuus on suuri. Jos kaikki lähtisivät ilman minkäänlaista taustaturvaa havittelemaan aineellista hyvinvointia urheilusta, niin epäonnistuneiden määrä olisi hirmuisen suuri.

Vastuuntuntoisen urheilujohtajan on nähtävä urheilun riskit niin suurina, että hän ei ole mukana toiminnassa, joka ohjaa nuoret katselemaan urheilua yksisilmäisesti.

Urheilujohtajan pitää nimenomaan kannustaa nuoria huippu-tuloksiin vain siten, että jalat ovat tukevasti maassa. Muutama vuosi sitten perustettu Urheilijoiden

Ammattienedistämissätiö on tässä suhteessa myös kasvatuksellisesti hyvä – se näyttää nuorelle mihin painopiste on kohdistettava.”

Jukka Uunila toimi Ura-säätiön hallituksen jäsenenä vuodesta 1972 vuoteen 2006 saakka. Varapuheenjohtaja Uunila oli vuodet 1990-2003 ja puheenjohtajana hän toimi vuodet 2004-2006.

Vertaansa vailla oli myös **Matti Ahteen** ura Uran hallituksessa: Matti valittiin hallitukseen vuonna 1978 ja varapuheenjohtajana hän toimi vuodesta 1983 aina vuoteen 2019 saakka eli yli 35 vuoden ajan!

Matti Saarinen toimi säätiön hallituksessa vuodesta 1991 ja viimeisten vuosien ajan varapuheenjohtajana. Matti oli urheilumies henkeen ja vereen, lisäksi hän toi hallitustyöhän rautaista asiantuntemustaan lainsäädäntötyöstä ja muisti aina pitää heikomman puolta.

Kalevi Kallu Tuominen - valmentajien valmentaja välitti kokonaisvaltaisesti myös urheilijoista ja oli vahva Ura-vaikuttaja. Hän toimi säätiön asiamiehenä vuodesta 1991 vuoteen 2006.

Kallu oli lähes jokavuotinen vieras opetusministeriössä varmistamassa Uran määrärahan ja lobbaamassa muutenkin urheilijoiden opiskeluasioita.

Myös **Tapani Ilkka** vaikutti urheilijoiden kaksoisura-asioiden kehittymiseen. Hän oli Uran hallituksen jäsen vuodet 1990-2005. Lisäksi hänen Olympiakomitean puheenjohtajakausilla Olympiakomitea otti vahvan otteen urheilijoiden opiskelu- ja urasuunnittelun valtakunnallisesta kehittämisestä. Lisäksi Tapsa teki pitkän uran ”opiskelijoiden Olympiakisoissa” eli Universiadeissa. Tapsa oli yli 30 vuotta – neljättoista perättäiset kesäuniversiadit – yleisurheilun tekninen delegaatti.

Kun Tapsa viime tammikuun Urheilugaalassa sai Elämänurapalkinnon, kuvaili hän 70-luvun yleisurheiluboomin tärkeää mottoa: Yhden pitää palaa, jotta muut saadaan hehkumaan. Nämä herrat totisesti paloivat!

Ehdotan, että pidämme hiljaisen hetken näiden suurten vaikuttajien muistolle. Vaalikaamme visusti – hehkukaamme - heidän merkittävää perintöään.

Opiskeluapurahat jaetaan nyt jo 50. kerran ja tämä tilaisuus johdattaakin meidät säätiön 50-vuotisjuhlavuoteen. Nyt vietämme juhlapäivää maltillisesti, mutta ensi vuonna on tiedossa koreampaakin juhlintaa.

Näin juhlavuoden kynnyksellä on ilo todeta, että urheilijoiden kaksoisura-asiat ovat muutaman viime vuoden aikana menneet isoin harppauksin eteenpäin. 2000-luvun alkuvuosina käynnistynyt urheiluakatemiajärjestelmä on vahvistunut entisestään, urheilijan kaksoisura huomioidaan yhä kiinteämmin osana lajien valmennusprosesseja ja parhaillaan on meneillään ”urheilijaystävällisten korkeakoulujen” kriteeristön valmistelu ja ensi vuonna alkavat auditoinnit. Toivottavasti moni korkeakoulu lähtee tavoittelemaan tuota statusta ja jatkaa urheilijoiden joustavien opiskelumahdollisuuksien kehittämistä.

Parhaita kaksoisuran puolestapuhujia olette kuitenkin te urheilijat: olette yhä useammin tuoneet esille kuinka tärkeää on niin urheilutuloksen, kokonaishyvinvoinnin kuin urasiirtymänkin kannalta että urheilija saa kehittää itseään laaja-alaisesti ja vahvistaa itsessään myös muita puolia kuin pelkkää urheiluutuaan.

Tästä yhtenä esimerkkinä on viikko sitten Hesarissa ollut Helmareiden keskikenttäpelaaja Emmi Alasen haastattelu: ”Rupesin miettimään tulevaisuuttani ja sitä mitä tapahtuu peliuran jälkeen. Se oli tärkeää myös identiteettini kannalta, ettei se perustuisi vain urheilijaminään ja jalkapalloilija-Emmiin. On myös Emmi kentän ulkopuolella. Jotta pystyisin pelaamaan hyvin haluamallani tavalla, minun pitää myös voida hyvin.”

Tiedämme, että säätiön apuraha on monelle taloudellisesti merkittävä. Mutta yhtä lailla se on myös psykologisesti tärkeä tunnustus –se on edelleen urheilujohdon kannanotto urheilijoiden suuntaan: urheilijan kaksoisuraa halutaan tukea.

Myös valtiovalta, eduskunta ja sen sivistys- ja tiedejaos sekä sivistysvaliokunta ovat nähneet säätiön toiminnan ja opiskeluapurahat tärkeiksi. Näyttää siltä, että Säätiön korotetusta määrärahasta on tullut pysyvä, mikä onkin tärkeä asia. Nytkin hakijoita oli ennätysmäärä ja apurahan ulkopuolella jäi monta opiskelevaa urheilijaa!

Kiitos opetus- ja kulttuuri ministeriölle hyvästä yhteistyöstä. Toivon, että juhlavuoden myötä voimme jatkaa kehittämistä ja yhdessä miettiä myös uudenlaisia avauksia urheilijoiden kaksoisuran tukemisen tiimoilta.

Jo tässä vaiheessa haluan onnitella apurahan saajia ja toivottaa teille menestystä kaikilla elämänaloilla. Ja kiitos teille kaikille, että olette tulleet juhlistamaan tätä tilaisuutta kanssamme – vietetään hieno parituntinen yhdessä!

Tuuli Merikoski, Ura-säätiön puheenjohtaja